

Ond och god nationalism

Två folk, ett land.

Israel-Palestina-konflikten i ett nötskal.

Konflikten i Mellanöstern har flera komplicerade bottnar. Men en av de viktigaste faktorerna är utan tvivel de inblandade folkens nationalism, i betydelsen att man slår vakt om och skyddar sin egen grupp och tar avstånd från andra som inte ingår i den egna gruppen. Två folk gör anspråk på samma landområde för egen del, och man är inte beredd att dela det med den andra gruppen. Att leva tillsammans förefaller omöjligt.

På samma sätt ligger nationalistiska krav – mest effektiva i att piska upp hatstämningar när de understöds med religiösa argument – bakom snart sagt alla de stora krig och konflikter som plågar vår värld.

Blygsel för det svenska

Alla exempel på nationalismens baksida har lett till att somliga tagit avstånd från allt vad fosterlandskärlek heter. I Sverige finns en särskild slags anti-nationalism som tagit sig uttryck i att man undvikit alla uttryck för svenskhet. Flaggor har använts allt mindre, hembygds- och kristendomskunskap har tonats ner i skolorna i internationaliseringens namn. Att kalla sig för ”världsmedborgare” istället för ”svensk” kan vara ett sätt att försöka distansera sig från trångsynt nationalism.

Dessbättre har den trenden mattats av på senare år. Den var naturligtvis uttryck för att man av rädsla för det ena diket girat rakt över vägen och ner i det andra. Att förneka att vi är del av en grupp är att förneka en del av vår identitet. Att förtränga fosterlandsstoltheten är att bana väg för rotlöshet och dåligt självförtroende.

Dessutom lurar vi oss själva om vi tror att vi underlättar andra folkslags anpassning till det svenska samhället genom att släta ut vår egen kultur till en grå massa (som i brist på egen lyskraft fylls med amerikanska färger istället). Invandrare blir oftast bara förvirrade och förvånade över svenskarnas märkliga blygsel över sitt eget kulturarv. Hur skall de kunna anpassa sig till vår kultur när vi inte själva står upp för den?

Hälsingeidentitet

När en grupp hälsingar för drygt två år sedan satte sig för att arbeta fram en regional utvecklingsplan – det som skulle bli Leaderplanen för EU-programmet Intryck Hälsingland – pratade vi en del just om identiteten som hälsing. Att känna till och vara stolt över det hälsingska kulturarvet kan, trodde vi, bidra till ökat självförtroende och motivation att vara med och arbeta för bygdens framtid.

Exakt vad som är det hälsingska kulturarvet definierades inte en gång för alla i Leaderplanen. Det står öppet att fortsätta diskutera under de sju år som programmet pågår, samtidigt som Intryck Hälsingland genom stödet från EU kan ge ekonomiska förutsättningar för människor att i praktisk handling levandegöra kulturarvet.

God nationalism?

En av de bärande tankarna i Leaderplanen är alltså en slags nationalism, fast på det lilla regionala planet.

Skillnaden mellan ”god” och ”ond” nationalism tror jag ligger i hur man definierar den egna gruppen och dess förtjänster. Den onda nationalismen fokuserar på ”de andras” negativa sidor och definierar sig främst utifrån vad som skiljer ”oss” från omvärlden. Den goda nationalismen jämför sig inte. Den definierar sig utifrån vad den själv har för positiva sidor att bidra med i byggandet av en global gemenskap. Den tillåter och gläds åt att influenser utifrån blandas med det egna för att forma något nytt och spännande.

Därför vidhåller jag, en hälsingsk invandrare, min rätt att få känna mig som hälsing och arbeta för Hälsinglands bästa, utan att för den skull sluta vara stolt också över mitt småländska arv. Det ena behöver faktiskt inte utesluta det andra.

Roland Hamlin

Roland Hamlin, Delsbo, är smålänning av födsel och hejdad vana.

Kärleksinvandrade till Hälsingland 1990 och arbetar nu vid Intryck

Hälsinglands kontor i Järvsö.